

درس اول

جلسه اول

سوره یونس

تم همراه با زمزمه کنید. آن کاه هر داش آموز بک جمله از آیات را برای کلاس بخواند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ تِلَكَ آيُتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۝ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا
أَنَّا وَحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنَّا نَذِرَ النَّاسَ وَبَشَّرَ الَّذِينَ
آمَنُوا أَبَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ فَالْكُفَّارُونَ
إِنَّ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ۝ إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدْبِرُ الْأَمْرَ
مَا مِنْ شَفِيعٍ لِّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا
إِنَّهُ يَبْدُؤُ الْخَلَقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجِزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصِّلْحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ شَرَابٌ
مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابُ الْيَمِّ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝ هُوَ الَّذِي
جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا
عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ
يُفَصِّلُ الْآيَتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ الْأَيَّلِ وَالنَّهَارِ
وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَتَّسِعُ لِقَوْمٍ يَتَّقَوْنَ ۝

آموزش مفاهیم

دانش آموزان عزیز!

همیشه در این فکر بوده‌ایم که چه خوب است وقتی قرآن می‌خوانیم معنای سخن خدا را بفهمیم. همان‌طور که می‌دانید این آموزش ارزشمند را در دوره ابتدایی آغاز کردیم و با انجام فعالیت «کار در کلاس» در هر درس از کتاب آموزش قرآن پایه چهارم به بعد، گام کوچکی در این راه برداشتیم.

یکی از مهم‌ترین اهداف آموزش قرآن در دوره متوسطه کسب توانایی درک معنای عبارات و آیات ساده و پرکاربرد قرآن کریم است.

در هر درس با انجام فعالیت‌های آموزش مفاهیم، گامی دیگر در این سیر نورانی بر می‌داریم.

آیا می‌دانید زبان فارسی نزدیک‌ترین زبان به زبان عربی است. از این‌رو، هرچند زبان ما زبان عربی نیست، اما بسیاری از کلمات مانند «الله، نور، کتاب و ...» بین این دو زبان زنده و زیبای جهان، مشترک است. این ویژگی به ما کمک می‌کند تا بتوانیم به سرعت و به سادگی معنای بسیاری از عبارات و آیات قرآن کریم را درک کنیم.

اینک با استفاده از آموخته‌های قبلی خود در دوره ابتدایی، از میان کلمات داده شده، معنای هر کلمه آشنا را یافته و مقابله آن بنویسید. این کار را ابتدا به تنها‌ی انجام دهید و سپس معنای هر کلمه را با هم گروه خود مقایسه کنید.

• فعالیت اول

معنای هر کلمه را یافته و مقابله آن بنویسید.

خدا (خداآوند، خدای یکتا)، نشانه‌ها، بخشندۀ، آسمان‌ها، ماه، به، او، روشنایی، خورشید، روز، جز، شب، زمین، کسی که، گروه، کتاب، آفرید، درستی، نام، مهربان.

معنا	کلمه	ردیف
...	قَمَر	۱۱
نور، ...	نُور	۱۲
خلق کرد، ...	خَلْقٌ	۱۳
مگر، ...	إِلَّا	۱۴
...	لَيْلٌ	۱۵
...	نَهَارٌ	۱۶
...	سَمَاوَاتٍ	۱۷
...	أَرْضٌ	۱۸
قوم، ...	قَوْمٌ	۱۹
حق، ...	حَقٌّ	۲۰

معنا	کلمه	ردیف
...	بِ	۱
اسم، ...	إِسْمٌ	۲
الله، ...	اللهُ	۳
...	الرَّحْمَنُ	۴
...	رَحِيمٌ	۵
آیات، ...	آيَاتٍ	۶
قرآن، ...	قُرْآنٌ	۷
...	كِتَابٌ	۸
...	هُوَ	۹
...	الَّذِي	۱۰
...	شَمْسٌ	

• فعالیت دوم

تصحیح و تمرین: هر دانش‌آموز، یک کلمه آشنا را همراه با معنای آن بخواند تا اگر داشت آموزی در تشخیص معنا اشتباه کرده است، آن را تصحیح کند.

• فعالیت سوم

با استفاده از کلمات معنا شده و به کمک هم گروه خود، ترکیب‌های زیر را معنا کنید، سپس هر ترکیب و معنای آن را نماینده هر گروه، برای کلاس بخواند تا در صورت نیاز تصحیح شود.

- ۱- بِسْمِ اللَّهِ
- ۲- الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- ۳- آيَتُ الْكِتَابِ
- ۴- هُوَ الَّذِي
- ۵- فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
- ۶- الَّلَّيْلُ وَالنَّهَارُ
- در ... و ... است که

انس با قرآن در خانه

الف. خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۲۰۸ تا ۲۱۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب. ترجمه این عبارات و آیات سوره یونس را کامل کنید.

۱- الَّرَّ تِلْكَ آيُّتُ الْكِتَبِ الْحَكِيمِ

الف لام را؛ این حکمت آمیز است.

۲- هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالقَمَرَ نُورًا ...

... است که قرار داد ... را فروزان و ... را تابان

۳- ... مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ ...

خلق نکرد ... اینها را ... به ...

۴- إِنَّ فِي اختِلافِ الْأَلَيلِ وَالثَّهَارِ

قطعاً در آمد و شد ... و ...

۵- وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

و آنچه در ... و ...

۶- لَا يَتِي لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ

قطعاً ... است برای ... که تقو دارند.

ج. از صفحه ۲۱۲ قرآن کریم دو ترکیب یا عبارت ساده نوشته و معنا کنید.

-۲-

د. درباره این دو پیام زیبا از صفحه ۲۱۳ قرآن کریم بیندیشید و نظر خود را برای دوستانتان بیان کنید.

پیام قرآنی

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ

قطعاً خداوند دانست به آنچه (مردم) انجام می دهند.
یونس: ۳۶

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ پس بنگر که چگونه است عاقبت ظالمان!
یونس: ۳۹

حروف ناخوانا (۱)

در دوره ابتدایی با حروف ناخوانا آشنا شده‌ایم. این حروف در آیات قرآن کریم و نیز در متون فارسی به کار می‌روند. در کتاب‌های آموزش قرآن دوره ابتدایی، این حروف به رنگ آبی نوشته شده است و قواعد آن را نیز آموخته‌اید و آنها را می‌شناسید.

در دوره متوسطه، در کتاب‌های آموزش قرآن، این حروف به رنگ مشکی و معمولی نوشته می‌شود. گرچه شما با قواعد این حروف آشنا هستید، ولی ممکن است پس از مشکی شدن، در برخی موارد اشتباہ پیش آید. از این‌رو، در این درس و درس بعد، قواعد حروف ناخوانا به طور خلاصه یادآوری می‌شود. خوب است بدانید که مهم‌ترین حروف ناخوانا حروفی هستند که هنگام وصل دو کلمه خوانده نمی‌شوند. در این حالت باید حرکت قبل از این حروف، به تشدید یا حرف ساکن بعدشان، وصل شود. اکنون این عبارات قرآنی را با دقت در حروف ناخوانا و اتصال کلمات بخوانید:

۱- آنَذِرِ النَّاسَ وَبِشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا

۲- تَبَرِّى مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَرُ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ

۳- لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

۴- وَلَوْ يَعْجِلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّا سِتِّعَالَهُمْ بِالْخَيْرِ

۵- وَأَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ

خوازند در گروه، استماع و فرمودنی: مانند جلسه‌ی
در موارد احتضان کامات، حركت قبل از حروف تاخونات به شدید یا
محرف ساختی بعد از آنها و عمل کیمی

وَلَوْا نَ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ
وَأَسْرَوْا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝۵۴ أَلَا إِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِلَّا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝۵۵ هُوَ يُحِيِّه
وَيُمْيِتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝۵۶ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ
لِلْمُؤْمِنِينَ ۝۵۷ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذِلِكَ فَلَيَفْرَحُوا
هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ۝۵۸ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ
مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَاماً وَحَلَالاً ۝۵۹ قُلْ إِنَّ اللَّهَ أَذِنَ لَكُمْ
أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفَرَّوْنَ ۝۶۰ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
لَا يَشْكُرُونَ ۝۶۱ وَمَا تَكُونُ فِي شَاءٍ وَمَا تَتَلَوَّ مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفْيِضُونَ فِيهِ
وَمَا يَعْزِزُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالٍ ذَرَرَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝۶۲

آموزش مفاهیم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کرده و سعی کنید
معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

وَعْدَهُ ، بِيَشْتَرَ ، قَطْعًا ، لِيَكُنْ ، رَحْمَةً ، هَدَايَةً ، إِلَى ، مَرْدَمْ

معنا	کلمه	ردیف
آنها، شان	هُنْ	۸
...	يَا إِيَّاهَا	۹
...	نَاسٌ	۱۰
از، از سوی	مِنْ	۱۱
شما، تان	كُمْ	۱۲
...	هُدَىٰ، هُدْيٰ	۱۳
طف، ...	رَحْمَةً	۱۴

معنا	کلمه	ردیف
...	إِنْ	۱
برای	لِ	۲
آنچه	مَا	۳
در	فِي	۴
...	وَعْدٌ	۵
...، ولی	لِكَنْ	۶
...	أَكْثَرٌ	۷

این ترکیب‌ها را مانند نمونه کامل و معنا کنید.

فعالیت دوم

نکته: هرگاه حرف «لِ» به اسمی که دارای «أـ» است اضافه شود، الف اول آن اسم حذف می‌شود.

این ترکیب‌ها را معنا کنید.

فعالیت سوم

- ۱- مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
 ۲- وَعْدَ اللَّهِ
 و است.
- ۳- أَكْثَرُهُمْ

- ۴- يَا إِيَّاهَا النَّاسُ

- ۵- مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ
 ۶- وَهُدًىٰ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ
 و
- موعظه و پندی

انس با قرآن در خانه

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۲۱۴ تا ۲۱۹ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیه ۴۴ و آیه ۵۵ سوره یونس را کامل کنید.

۱- إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا

..... ظلم نمی کند به هیچ مقدار:

۲- وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

و (به) خودشان ظلم می کنند.

۳- إِلَّا إِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

آگاه باشد سنت و ... است.

۴- إِلَّا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

... است:

۵- وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

و نمی دانند.

ج- از صفحه ۲۱۸ قرآن کریم دو ترکیب یا عبارت ساده نوشته و معنا کنید.

-۲

د- درباره این دو پیام زیبا از صفحه ۲۱۶ قرآن کریم بیندیشید و نظر خود را برای دوستانتان بیان کنید.

چ- خوب است آنها را حفظ کنید.

پیام قرآنی

هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

او شنوای داناست.

إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

قطعاً همه عزت و سریلنگی برای خداست.

آداب تلاوت قرآن

برای خواندن قرآن باید آدابی را رعایت کنیم تا از خواندن قرآن بیشترین بهره را ببریم. به برخی از این آداب توجه کنید.

آداب باطنی تلاوت قرآن کریم

۱- با نیت «قِبَةُ الْلَّهِ» و کسب رضای خدا قرآن

می خوانیم.

۲- سعی می کنیم هنگام تلاوت قرآن به سوی

توجه کنیم.

۳- در مقابل سخنان خدا خاضع و خاشع می باشیم.

۴- سعی می کنیم در معنای آیات قرآن اندیشه و تدبیر کنیم.

۵- به هنگام تلاوت، قلب ما متوجه خدا و آیات او باشد.

۶- با خواندن آیاتی که مؤمنان را به بہشت بشارت

می دهد، نسبت به انجام کارهای خوب و پیروی از

دستورات الهی، توجه بیشتری پیدا می کنیم.

۷- با خواندن آیاتی که درباره عذاب الهی هشدار

داده است نسبت به دوری از گناهان توجه بیشتری

پیدا می کنیم.

آداب ظاهری تلاوت قرآن کریم

۱- وضو می گیریم.

۲- هنگام قرائت، در مقابل قرآن مؤدب می نشینیم.

۳- در صورت امکان هنگام تلاوت قرآن به سوی

قبله می نشینیم.

۴- در شروع تلاوت با عبارت :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ السَّيِّطَانِ الرَّجِيمِ

از شریطان به خدا پناه می برم و با گفتن :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرائت را آغاز می کنیم.

۵- بهتر است، قرآن را قدری بلند بخوانیم.

۶- سعی می کنیم قرآن را با صوت زیبا بخوانیم.

۷- سعی می کنیم قرآن را با ترتیل و شمرده بخوانیم.

جلسة اول

سورة يوں

وَإِنْ يَمْسِكَ اللَّهُ بِبَصَرٍ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ
وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اهْتَدَى
فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضْلُلُ عَلَيْهَا
وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ
وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَكَمِينَ ﴿١٩﴾

سورة هود

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْرَّحِيمُ كَتَبَ أَحْكَمَتْ آيَتُهُ شُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ
خَبِيرٌ ﴿١﴾ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهُ إِنَّمَا لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ
وَشَيْرٌ ﴿٢﴾ وَإِنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ شُمَّ تُوبَا إِلَيْهِ يُمَتِّعُكُمْ
مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى آجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ
فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلُّوا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
كَبِيرٌ ﴿٣﴾ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

همه ، توانا ، پروردگار ، بگو ، چیز

معنا	کلمه	ردیف
او، آن، شئ	هـ	۷
بر	عَلٰى	۸
آن، شئ، او	هـ	۹
هر، ...	كُلـ	۱۰
...	شَيءـ	۱۱
...	قَدِيرـ	۱۲

معنا	کلمه	ردیف
...	قُلـ	۱
به سوی، به	إِلَى	۲
آمد برای، آمد	جَاءـ	۳
...	رَبـ	۴
پس، و	فـ	۵
قطعاً	قَدـ	۶

فعالیت دوم

این ترکیب‌ها را معنا کنید.

۱- قُلْ يَا يٰهَا النَّاسُ :

۲- قَدْ جَاءَكُمْ :

۳- مِنْ رَبِّكُمْ :

۴- عَلٰى كُلِّ شَيءـ :

۵- إِلَى اللهـ :

فعالیت سوم

این ترکیب‌ها را مانند نمونه کامل و معنا کنید.

انس با قرآن در خانه

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۲۲۵ تا ۲۲۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این آیات و عبارات قرآنی را کامل کنید.

۱- **قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ**

...

قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ

قطعاً ... برای ;

۲- **إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ**

است بازگشت ... ;

سوره هود

۳- **وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ** ﴿٤﴾

و است.

ج- از صفحه ۲۲۳ قرآن کریم دو ترکیب یا عبارت ساده نوشته و معنا کنید.

۲

۱

د- ترجمه این دو بیام زیبای قرآنی را کامل کرده، درباره آنها بیندیشید و نظر خود را برای دوستانتان بیان کنید.

خوب است آنها را حفظ کنید.

پیام قرآنی

۱۰۷: **وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ** بونس: هود: ۴:

و ... بسیار آمرزندۀ ... است. و است.

جلسہ دوم

حروف ناخوانا (۲)

(و) واو ناخوانا

- ١** بعد از ضمه، مانند: أُولُو الْأَرْحَامِ

٢ زیر همزه، مانند: يُؤْخُذُ يُؤْيَدُ فُؤَادُ يَذْرُؤُكُمْ

٣ زیر الف کوچک، مانند: حَيَّةً زَكُوَّةً صَلْوَاتُكَ

(ا) الف ناخوانا

١- بعد از فتحه، مانند:	أَنَا	ثَمُودًا	هَذَا الَّذِي	وَاصْبِرْ
٢- بعد از تنوین، مانند:	عَيْنًا	قَوْلًا	غَفُورًا	
٣- بعد از واو آخر کلمه، مانند:	كَانُوا	كَفَرُوا	آمَنُوا	
٤- الف وصل در اول کلمه، مانند:	خَيْرُ الْحَاكِمِينَ	فَمَنْ اهْتَدَى	بِالْقِسْطِ	

(ل) لام ناخوا نا قبل از تشدید مانند: **الرجال** لِلنَّاسِ **بالصالحين**

(۵) ناخوانا

١- بعْدَ از كسره، مانند:	ذِي الطَّوْلِ	فِي اختِلافِ	ذِي الطَّوْلِ	عَلَى الْأَرْضِ	إِلَى السَّمَاءِ	عَلَى الْأَرْضِ	ذِي الطَّوْلِ	فِي اختِلافِ	ذِي الطَّوْلِ
٢- بعْدَ از فتحه، مانند:									
٣- بعْدَ از تنوين، مانند:	مُصَلَّى	مُسَمَّى	ضُحَى	هُدًى					
٤- زير همزه، مانند:	يُبَدِّئُ	شَاطِئٌ	قُرْئَى	هَيْئَى					
٥- زير الف كوحك، مانند: أَغْنَى	هَوَى	أُخْرَى	يَنْهَى						

سورة هود

خوازندن در گروه، استثناء و فرمودنی
به به معرف نخواهی، به ویره احتلاط.

قالَ يَنْوُحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَلِحٍ
فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ أَعِظُّكَ أَنْ تَكُونَ
مِنَ الْجَهَلِينَ ٤٦ قالَ رَبِّ إِنِّي آعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ
مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِيرِينَ

٤٧ قيلَ يَنْوُحُ اهْبِطْ بِسَلَمٍ مِنَا وَبَرَكْتِ عَلَيْكَ
وَعَلَى أُمَّمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأُمَّمٍ سَنُمَسْعِهُمْ ثُمَّ يَمْسَحُهُمْ مِنَا
عَذَابَ الْيَمِّ ٤٨ تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ
مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هُذَا فَاصْبِرْ
إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ٤٩ وَإِلَى عِدِّ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقُولُ
أَعْبُدُو اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ٥٠
يَقُولُمْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنَّ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ٥١ وَيَقُولُمْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدُكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ
وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ ٥٢ قَالَ الْوَالِيْهُودُ مَا جِئْنَا بِدِيْنَةٍ
وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِ الْهَيْثِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ٥٣

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

عبادت کنید ، گفت ، برادر ، خدا ، پاداش

معنا	کلمه	ردیف
من، مَنِّي	ى	۵
...	أُبْدُوا	۶
...	أَجْرٌ	۷
اندیشه نمی کنید	لَا تَعْقِلُونَ	۸

معنا	کلمه	ردیف
...	أَخٌ، أَخُو، أَخَا، أَخِي	۱
...	قَالَ	۲
ای	يَا	۳
....، معبود	إِلَهٌ	۴

فعالیت دوم

این ترکیب‌ها را معنا کنید.

۲- آخا هم هوداً

۱- وَإِلَى عَادٍ

و ... (قوم) ...

۴- أَبْدُوا اللَّهَ

۳- إِلَهُكُمْ

... را ...

... ی ...

۶- أَفَلَا تَعْقِلُونَ

۵- قَالَ يَقَوْمٌ

... آیا ...

... ... : ...

۱- يَقَوْمٌ = با قَوْمٍ = با قومی: گاهی به جای ضمیر «ی»، کسره می‌آید؛ مانند: قَوْمٌ = قومی؛ قوم من؛ رَبٌّ = ربی: بروزدگار من

انس با قرآن در خانه

الف.- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز درخانه یک صفحه از صفحات ۲۳۱ تا ۲۲۶ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این عبارات قرآنی را که در صفحات بالا آمده است کامل کنید و شماره آیه مربوط را مقابل آن بنویسید.

۱- إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ

هود، آیه ...

... توکل کردم ، ... و ... ، ...

۲- وَإِلَيْ شَمَوْدَ أَخَاهُمْ صَلِحًا

هود، آیه ...

و (فرستادیم) ... ، ... ، ... را ،

۳- قَالَ يَقُومٌ أَعْبُدُوا اللَّهَ

... : ... ، ... ، ... ، ... را

عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

هود، آیه ...

... توکل کردم و ... ، ... روی می آورم .

ج- از صفحه ۲۲۹ قرآن کریم دو ترکیب یا عبارت ساده نوشته و معنا کنید.

-۲

-۱

د- درباره این پیام زیبا از صفحه ۲۳۱ قرآن کریم بیندیشید و خوب است آن را با توجه به معنا حفظ کرده، در

آغاز هر کاری آن را با خود زمزمه کنید.

پیام قرآنی

هود : ۸۸

وَمَا تَوَفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ

موفقیت من (در همه کارها) جز به باری خدا نیست.

کنعان، پسر نوح

گرچه پاکی، تو را پلید کند

با بدان کم نشین که صحبت بد

لکه‌ای ابر، ناپدید کند

آفتایی بدین بزرگی را

سنایی غزنوی

ساختِ کشتی توسط حضرت نوح به پایان رسیده بود که نشانه‌های عذاب الهی آشکار شد.

حضرت نوح و پیروانش سوار بر کشتی شده بودند. باران چون سیل از آسمان می‌بارید و از دل زمین نیز آب

بیرون می‌زد. کم زمین به دریایی بزرگ تبدیل شد و کشتی بر روی آب شناور گشت.

حضرت نوح چهار پسر داشت. سه تن از آنان ایمان آورده و بر کشتی سوار شده بودند، اما چهارمین پسرش

که کنعان نام داشت ایمان نیاورده بود. پدر نگران فرزند بود. در آخرین لحظات، حضرت نوح فرزندش کنunan را

که به دنبال راه نجاتی می‌گشت، صدا زد و گفت:

«کنعان! پسرم! همراه ما سوار کشتی شو و با کافران مباش». اما کنunan خندید و گفت: «من به بالای کوهی پناه

می‌برم که مرا از غرق شدن در امان نگاه می‌دارد».

پدر در پاسخ گفت: امروز هیچ چیزی نمی‌تواند از اجرای فرمان خداوند جلوگیری کند، مگر اینکه کسی ایمان
بیاورد و خداوند به او رحم کند.

در این هنگام موج بلندی از آب، بین پدر و پسر فاصله انداخت و کنunan نیز همراه دیگر کافران غرق شد.

خاندان نُبوَّتش گم شد

پسر نوح با بدان بنشست

پی نیکان گرفت و مردم شد

سگ اصحاب کهف روزی چند

سعدي

آیا می‌توانید بگویید چرا کنunan دعوت حضرت نوح را نادیده گرفت و ایمان نیاورد؟

درس سوم

جلسه اول

قرآن را صحیح‌تر و زیباتر بخوانیم

دانشآموzan عزیز، بیشتر حروف عربی، مانند حروف فارسی تلفظ می‌شود، ولی برخی از این حروف، تلفظ خاص عربی دارند؛ یعنی تلفظ آنها با فارسی فرق دارد. اینک که در روخوانی قرآن مهارت لازم را کسب کرده‌اید، چه خوب است برای توانایی قرائت صحیح و زیبای قرآن، به تدریج با نحوه صحیح تلفظ حروف خاص عربی نیز آشنا شویم تا به این ترتیب، هم قرآن کریم و هم نماز را که برترین عبادت است، با قرائت صحیح و زیبا بخوانیم.

به مثال‌های زیر توجه کنید که چگونه جای‌جا تلفظ کردن حروف، معنای کلمات را تغییر می‌دهد.

عَمِين (نایینایان)	أَمِين (امانتدار)
صَعِيد (حاک)	سَعِيد (سعادتمند)
زَلَّ (غزید)	ذَلَّ (خوار شد)
ظَلَّ (ماندگار شد)	ضَلَّ (گمراه شد)

امسال بالتفظ صحیح حروف خاص عربی آشنا می‌شوید. سعی کنید هنگام پخش قرائت آیات به چگونگی تلفظ حرف موردنظر در آن درس خوب دقت کنید تا با تقلید و الگوگیری از آن، شما نیز بتوانید این گونه حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

خوب است بدانید که پیامبر اکرم (ص) در حدیثی فرموده‌اند که قرآن را به حالت عربی آن بیاموزید.

تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ بِعَرَبِيَّتِهِ^۱

هذا نبذة عن سورة هود، وهي من سور القرآن الكريم التي تناولت العديد من القضايا والآيات، منها آيات تحذيرية وآيات تشريعية، وأيضاً آيات دعوية. وقد أشارت السورة إلى مخالفة قوم هود لربهم، وإصرارهم على الكفر والمعصية، مما أدى إلى عذاب الله لهم. كما تطرقت السورة إلى حادثة العذاب الذي ألقاه الله على قوم هود، حيث أخذوا العذاب بذنبهم، مما يحث المسلمين على التوحيد والطاعة.

سُورَةُ هُودٍ

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً^١ وَلَا يَزَالُونَ
مُخْتَلِفِينَ^٢ إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذِلِّكَ خَلْقَهُمْ وَتَمَّتَ
كَلِمَةُ رَبِّكَ لَامَانَاتٍ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ^٣ وَكُلَّا لَّا نَقْصٌ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ
مَا نُثِّبُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ
وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ^٤ وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا
عَلَى مَكَانِتِكُمْ إِنَّا عَمِلْنَا وَانْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ^٥
وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ^٦
فَاعْبُدُهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَايِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ^٧

سُورَةُ يُوسُفٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّتِيلَكَ آيُتُ الْكِتَبِ الْمُبَيِّنِ^١ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ^٢ مَنْ نَقْصَشُ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ
بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ
لَمِنَ الْغُفَّلِينَ^٣ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ
أَحَدَ عَشَرَ كَوْكِبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سِجِّدِينَ^٤

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

توکل کن ، انجام می دهید ، نازل کردیم ، کار ، نهان ، عبادت کن

معنا	کلمه	ردیف
از	عَنْ	۶
عمل می کنید ، ...	تَعْمَلُونَ	۷
ما، مان	نَا	۸
فرو فرستادیم ، ...	أَنْزَلْنَا	۹
تا، امید است	لَعْلَّ	۱۰

معنا	کلمه	ردیف
غیب ، ...	غَيْبٌ	۱
.... ، فرمان	أَمْرٌ	۲
...	أَعْبُدُ	۳
...	تَوَكَّلْ	۴
تو، ست	إِكَّ	۵

فعالیت دوم

این ترکیب ها را معنا کنید.

۱- وَلِلَّهِ (وَ + لِ + اللَّهِ) :

۲- غَيْبُ السَّمْوَاتِ وَالْأَرْضِ :

۳- فَاعْبُدُهُ (فَ + أَعْبُدُ + هُ) :

۴- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ :

۵- عَمَّا تَعْمَلُونَ :

۶- لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ :

۷- قُرآنًا عَرَبِيًّا :

۸- إِنَّ + نَا ← إِنَّا ، إِنَّا : قطعاً

۹- عَنْ = عن + ما : از آنچه

انس با قرآن در خانه

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۲۳۷ تا ۲۳۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این آیات قرآن کریم را کامل کنید.

۱- وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

و... ... است و ...

۲- وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ

و... ... بازگردانده می شود همه ... ها:

۳- فَاعْبُدُهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ

پس را و

۴- وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

و نیست غافل

۵- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١﴾

... ، را

ج- از صفحه ۲۳۷ قرآن کریم دو ترکیب یا عبارت ساده نوشته و معنا کنید.

-۲

-۱

د- از صفحه ۲۳۴ قرآن کریم یک پیام زیبا و کوتاه قرآنی که در دوره ابتدایی نیز آن را آموخته اید، انتخاب کنید.

درباره آن بیندیشید و نظر خود را برای دوستانتان بیان کنید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :